

การเปรียบเทียบเกณฑ์การประกันภายในเข้าสู่เกณฑ์การประกันคุณภาพ

เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน

**Comparison of internal assurance criteria to quality assurance criteria
ASEAN University Network
(Comparison of IQA and AUN-QA Assurance)**

วรรณภัทรพร สิริโพธิ์แก้ว¹,

สมประสงค์ เสนารัตน์² และ ธนกร ดรกมลกันต์³

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด¹

และ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด^{2,3}

Wanpattaraporn Siriphokeaw¹,

Somprasong Senarat² and Thanakorn Donkamonkan³

Roi Et Rajabhat University¹

and Mahachulalongkornrajavidyalaya University Roi Et Buddhist College, Thailand^{2,3}

Corresponding Author, E-mail: n_lin1991@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนระดับหลักสูตร (IQA) กับเกณฑ์การประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) IQA มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน คือ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน IQA - องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต สอดคล้องกับ AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และเกณฑ์คุณภาพที่ 8 ผลผลิต มีคำอธิบายดังนี้ AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง IQA - องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา สอดคล้องกับ AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 3 กลยุทธ์การเรียนการสอน เกณฑ์คุณภาพที่ 4 การประเมินผู้เรียน และเกณฑ์คุณภาพที่ 8 ผลผลิต IQA - องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ สอดคล้องกับ AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 5 คุณภาพบุคลากรสายวิชาการ และเกณฑ์คุณภาพที่ 6 คุณภาพบุคลากรสายสนับสนุน IQA - องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน สอดคล้องกับ AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เกณฑ์คุณภาพที่ 2 โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร เกณฑ์คุณภาพที่ 3 กลยุทธ์การเรียนการสอน เกณฑ์คุณภาพที่ 4 การประเมินผู้เรียน และเกณฑ์คุณภาพที่ 8 ผลผลิต ในทรรศนะของผู้เขียนมีความเห็นว่า ทั้งการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หรือ การประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษานั้นๆ แต่หากจะมีการปรับเปลี่ยนจากการประกันคุณภาพภายในเป็น การประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AUN-QA ในหลายด้าน

* วันที่รับบทความ: 29 สิงหาคม 2565; วันแก้ไขบทความ 29 สิงหาคม 2565; วันตอบรับบทความ: 30 สิงหาคม 2565

Received: August 29, 2022; Revised: August 29, 2022; Accepted: August 30, 2022

อาทิ การปรับทัศนคติของบุคลากรในองค์กร งบประมาณ การสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน การเขียนรายงาน SAR ประเมินภายในด้วยเกณฑ์ AUN-QA เป็นต้น โดยเฉพาะท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ที่ยังไม่สิ้นสุด จึงต้องทบทวน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การปรับตัวของรูปแบบการเรียนการสอนในรูปแบบ ออนไลน์ การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์ออกมาในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียม

คำสำคัญ : การเปรียบเทียบการประกัน; การประกันภายใน; การประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน; การประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน

Abstracts

Quality Assurance of ASEAN Universities Network at Curriculum Level (IQA) and ASEAN University Network Quality Assurance Criteria (AUN-QA) IQA is correlated, i.e., Component 1 Governing IQA Standards - Component 2 Graduates aligned with AUN-QA. Quality Criteria 1 Expected learning outcomes and quality criterion 8, the output is described as follows: AUN-QA Quality Criteria 1 Expected learning outcomes IQA - Component 3 Student corresponds to AUN-QA Quality Criteria 3 Teaching and Learning Strategies Quality Criteria 4 Student Assessment And Quality Criteria 8 IQA Productivity – Component 4 Instructors correspond to AUN-QA Quality Criteria 5 Quality of Academic Personnel and Quality Criteria 6 Quality of IQA Support Personnel – Component 5 Curriculum and Instruction Assessment of learners is consistent with AUN-QA Quality Criteria 1. Expected learning outcomes. Quality Criteria 2 Structure and content of the course Quality Criteria 3 Teaching and Learning Strategies Quality Criteria 4 Student Assessment and quality criterion 8, productivity. both internal education quality assurance or quality assurance of the ASEAN University Network In order to guarantee the quality and develop the quality of education standards of that institution but if there is a change from internal quality assurance to quality assurance of the ASEAN University Network Preparation to support AUN-QA in many aspects such as adjusting the attitude of personnel in the organization, budgeting, building knowledge and understanding of the operators. SAR report writing, internal assessment with AUN-QA criteria, etc., especially in the midst of the COVID-19 pandemic. which is not yet finished; therefore, it is necessary to review the learning support Infrastructure and Facilities Adaptation of online teaching and learning formats; development of online teaching platforms in various forms. To make all learners have equal access to online learning.

Keywords: Comparison of Assurance; Internal Assurance; Quality Assurance of ASEAN University Network; Quality Assurance of ASEAN University Network

บทนำ

ตามประกาศคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา (คปอ.) เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557 กำหนดให้ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร คณะ และ สถาบัน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558 : 140) ระบบการตรวจประเมินคุณภาพตามระบบ ประกันคุณภาพ (Council of the University Presidents of Thailand Quality Assurance : CUPT QA) จึงถูกพัฒนาให้ครอบคลุมครบทั้ง 3 ระดับและมีหลักการที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องสู่ความ เป็นเลิศและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล โดยในระดับหลักสูตรระบบประกันคุณภาพ CUPT QA กำหนดให้ใช้เกณฑ์การประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network Quality Assurance, AUN-QA) เป็นหลักเนื่องจากเกณฑ์ดังกล่าวได้รับการพัฒนาขึ้นภายใต้ความร่วมมือ ของหลายฝ่ายในระดับสากล อีกทั้ง มีการดำเนินการใช้งานมาแล้วในหลายประเทศที่เป็นสมาชิก ส่วนหลักสูตร ที่ประสงค์จะใช้เกณฑ์อื่นในระดับสากลก็สามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสม สำหรับในระดับคณะและ สถาบันมหาวิทยาลัยสามารถเลือกใช้ CUPT indicators ที่พัฒนาขึ้นโดยคณะทำงานระบบประกันคุณภาพ CUPT QA ของ ทปอ. หรือใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาอื่นที่เป็นระบบสากลก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อม ของแต่ละมหาวิทยาลัย (ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2558 : 147) ตามกฎกระทรวงประกันคุณภาพ พรบ. 2562 การศึกษาแห่งชาติและ มาตรา 47 “มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการอาชีวศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง สำหรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวง อื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยงานนั้น” (พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ, 2562 : 185)

ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยในอาเซียน สถาบันอุดมศึกษาของไทยทั้งหมด 18 สถาบันที่ใช้ระบบประกัน คุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนในระดับหลักสูตร หลักสูตรที่ใช้เกณฑ์ AUN-QA ภาคภาษาไทยซึ่ง ต่างกับ AUN-QA สาขาสากลเพียงเรื่องของภาษา แต่ยังคงใช้เกณฑ์ ระบบการประเมิน และการพัฒนาผู้ประเมิน เช่นเดียวกับ AUN-QA สาขาสากล เพื่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย (กัญญาดา อนุวงศ์ และคณะ, 2563 : 2, Scott Danielson, 2016 : 20) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานให้สัมฤทธิ์ผลจึงใช้ภาษาไทย การขอรับการรับรอง (accreditation) จาก AUN ในระดับสากลขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ของหลักสูตรหนึ่งๆ เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) ในระดับหลักสูตรได้รับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาขึ้น เพื่อตอบสนองความจำเป็นในการพัฒนาและประกันคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความหลากหลาย ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เพื่อยกระดับคุณภาพของบัณฑิตให้ตอบสนองความคาดหวังของตลาดแรงงาน สนับสนุนการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและแรงงาน คัมครองผู้บริโภคน และสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและความร่วมมือในอาเซียน โดยอาศัยหลักการสำคัญคือผลักดันการจัดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Education : OBE) ส่งเสริมการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยวงจรคุณภาพ Plan-Do-Check-Act (PDCA) ที่ไม่ได้กำหนดวิธีการหรือเครื่องมือในการทำงานให้หลักสูตร แต่ต้องกำหนดประเด็นสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาเท่านั้น (กัญญาตา อุนวงศ์ และคณะ, 2561 : 2) และในปี 2563 AUN-QA ได้ถูกปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ระบบล่าสุดที่ใช้ในปัจจุบันคือ AUN-QA Version 4.0 ฉบับ 2020 ในระดับหลักสูตรประกอบไปด้วยเกณฑ์ 8 เกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (ASEAN University Network, 2020 : 58)

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes)
2. โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร (Programme Structure and Content)
3. กลยุทธ์การเรียนการสอน (Teaching and Learning Approach)
4. การประเมินผู้เรียน (Student Assessment)
5. คุณภาพของบุคลากรสายวิชาการ (Academic Staff)
6. คุณภาพของบุคลากรสายสนับสนุน (Student Support Services)
7. โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities and Infrastructure)
8. ผลผลิต (Output and Outcomes)

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในในระดับหลักสูตร มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ (คณะกรรมการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2562 : 152) ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

การเปรียบเทียบเกณฑ์ IQA และ AUN-QA

การประกันคุณภาพภายใน (IQA) กับเกณฑ์การประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) ดังตารางในภาคผนวก ผู้เขียนขอเสนอแนะความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ของเกณฑ์ทั้ง 2 แบบ ดังต่อไปนี้

IQA - องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน

คณะกรรมการอุดมศึกษาทำหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการอุดมศึกษา ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติโดยคำนึงถึงความเป็นอิสระ ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐาน

ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาด้านวิชาการ วิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพ ทั้งระดับมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีความทัดเทียมกัน

สอดคล้องกับ AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 2 โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ที่กล่าวว่า คุณสมบัติของรายวิชา ได้แก่ รายวิชาอธิบายผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีการสอนและการเรียนรู้ที่ทำให้สามารถบรรลุผลได้ โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร หมายถึง ชุดเอกสารที่แสดงถึงหลักสูตรของมหาวิทยาลัยซึ่งประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยสรุป และผลลัพธ์ที่คาดหวัง โครงสร้างรายวิชา เมทริกซ์ที่แสดงวิธีการที่ทำให้ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรบรรลุเป้าหมายโดยผ่านรายวิชา ตลอดจนรายละเอียดของรายวิชาต่าง ๆ

โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร มีหน้าที่ 1) เป็นแหล่งข้อมูลให้ผู้เรียนในปัจจุบันรวมถึงผู้ที่คาดว่าจะรับเข้าศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร 2) เป็นแหล่งข้อมูลให้ผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานที่หลักสูตรได้พัฒนาขึ้น 3) ช่วยหน่วยงานรัฐบาลและองค์กรวิชาชีพในการรับรองคุณภาพของหลักสูตรที่สามารถนำไปสู่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

IQA - องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต

พันธกิจที่สำคัญที่สุดของสถาบันอุดมศึกษา คือ การผลิตบัณฑิต หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพ มีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิต ตามคำอธิบายตัวบ่งชี้ที่ 2.1 และ 2.2 ดังนี้ **IQA - คำอธิบายตัวบ่งชี้ที่ 2.1** กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF) ได้มีกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ครอบคลุมผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้านคือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ทั้งการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวบ่งชี้นี้จะเป็นการประเมินคุณภาพบัณฑิตในมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต **IQA - คำอธิบายตัวบ่งชี้ที่ 2.2** บัณฑิตปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษาได้งานสุจริตทำหรือมีกิจการของตนเองที่มีรายได้ประจำภายในระยะเวลา 1 ปีนับจากวันที่สำเร็จการศึกษา เพื่อเลี้ยงชีพตนเองได้ การศึกษาในระดับปริญญาโท ต้องมีการค้นคว้า คิดอย่างเป็นระบบ วิจัยเพื่อหาคำตอบที่มีความน่าเชื่อถือ ส่วนการศึกษาในระดับปริญญาเอก จะต้องมีการค้นคว้า คิดอย่างเป็นระบบ วิจัยเพื่อหาประเด็นความรู้ใหม่ที่มีความน่าเชื่อถือเป็นประโยชน์ ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องประมวลความรู้เพื่อจัดทำผลงานที่แสดงถึงความสามารถ ใช้ความรู้อย่างเป็นระบบ และสามารถนำเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะได้

สอดคล้องกับ AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และเกณฑ์คุณภาพที่ 8 ผลผลิต มีคำอธิบายดังนี้ **AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง** การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (OBE) นี้จะมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ของการเรียนเป็นสำคัญ โดยมีความรู้ ทักษะ เจตคติ อุดมคติในการคิดจะมีการระบุไว้อย่างชัดเจนในสิ่งที่ผู้เรียนถูกคาดหวังให้เรียน แสดงออกมาในรูปของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง บัณฑิตที่

สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรเป็นผู้สะท้อนคุณภาพของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรจึงควรยึดผลสำเร็จของผู้เรียนเป็นหลัก การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของนิสิตไว้ในหลักสูตร จึงควรนำความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาประกอบด้วย พึงนำคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ มหาวิทยาลัยมาพิจารณาให้ตรงกับ ความคาดหวังของหลักสูตร โดยคำนึงถึงการกระตุ้นสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรู้จักวิธีการเรียนรู้ สามารถทำให้ตนเองเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการรู้จักพัฒนาทักษะของตนเอง ทั้งด้านกระบวนการ สารสนเทศ การฝึกฝนปฏิบัติ ทนต่อวิทยาการใหม่ ๆ ทั้งนี้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เหล่านี้ควรถูกกำหนดเข้าไป ในรายวิชาต่าง ๆ ตั้งแต่วิชาพื้นฐานทั่วไปจนถึงรายวิชาที่มีความเฉพาะทาง หรือการสร้างทักษะเฉพาะ ตลอดจนวิชาที่เชื่อมโยงสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีการพัฒนาปรับปรุงความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ หรือสมรรถนะ สภาพแวดล้อมทางการเรียนและโอกาสของนักศึกษา รวมทั้งคุณภาพของสถาบันหรือหลักสูตร การส่งเสริมคุณภาพถือเป็นการเริ่มต้นวางแผนการดำเนินงานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการ ประกันคุณภาพและมีการ แสวงหาวิธีการพัฒนาปรับปรุงและหาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ **AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 8 ผลผลิต** การ ประเมินระบบการประกันคุณภาพนั้น สถาบันการศึกษาไม่เพียงแต่ประเมินคุณภาพของกระบวนการเท่านั้น แต่ต้องประเมินคุณภาพของผลผลิตและคุณภาพของบัณฑิตด้วย การประเมินคุณภาพของบัณฑิต สถาบันการศึกษาควรติดตามผลสัมฤทธิ์ของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อัตราการสำเร็จการศึกษา และอัตราของ การออกกลางคัน ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเรียนจบการศึกษา และการได้งานทำของบัณฑิต ทั้งนี้งานวิจัยก็ถือ ได้ว่าเป็นผลผลิตที่สำคัญของกระบวนการดังกล่าว นอกจากนี้ ประสิทธิภาพวิจัยของนักศึกษาควรเป็นงานวิจัยที่ ตอบโจทย์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

IQA - องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา

นักศึกษา ตามคำอธิบายตัวบ่งชี้ที่ 3.1, 3.2 และ 3.3 เป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งดังนี้ **IQA – คำอธิบายตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การรับนักศึกษา** ต้องมีการกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาที่สอดคล้องกับลักษณะ ธรรมชาติของหลักสูตรและของนักศึกษา กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกอย่างโปร่งใส ชัดเจน มีเครื่องมือใช้ ในการคัดเลือก ข้อมูล หรือวิธีการคัดนักศึกษาให้ได้นักศึกษาที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกายและจิต มุ่งมั่นที่จะเรียน มีเวลาเรียนในการที่จะเรียน เพื่อสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด **IQA – คำอธิบายตัวบ่งชี้ที่ 3.2** ในช่วงปีแรกของการศึกษา ต้องมีกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือ เตรียมความพร้อมทางการเรียนแก่นักศึกษา เพื่อสามารถการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีความสุข อัตรา การลาออกกลางคันน้อย ในระหว่างการศึกษา มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมในและนอกห้องเรียน เสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีที่มีจิตสำนึกสาธารณะ มีการวางระบบการ ดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ (ระดับปริญญาตรี โท เอก) มีระบบการป้องกัน การบริหาร จัดการความเสี่ยงของนักศึกษา เพื่อให้สามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้ง ส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิชาการของนักศึกษา สร้างโอกาสการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้ได้มาตรฐานสากล ดังนี้ การควบคุมการดูแลการให้คำปรึกษาด้าน

วิชาการ วิทยานิพนธ์ แก่บัณฑิตศึกษา พัฒนาศักยภาพนักศึกษาและการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 **IQA – คำอธิบายตัวบ่งชี้ที่ 3.3** มีผลการประกันคุณภาพที่ทำให้นักศึกษามีความพร้อมทางการเรียน มีอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาในหลักสูตรสูง อัตราการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรสูง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตร และมีการจัดการขอรับรองเรียนของนักศึกษา

สอดคล้องกับ AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 3 กลยุทธ์การเรียนการสอน เกณฑ์คุณภาพที่ 4 การประเมินผู้เรียน และเกณฑ์คุณภาพที่ 8 ผลผลิต มีคำอธิบายดังนี้ **AUN - QA - เกณฑ์คุณภาพที่ 3 กลยุทธ์การเรียนการสอน** คณาจารย์ในหลักสูตรพึงร่วมกันพิจารณาและกำหนดกลยุทธ์ของการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ (Quality learning) ของผู้เรียน กลยุทธ์การเรียนการสอนควรมีหลากหลายตามลักษณะของรายวิชา ควรมุ่งเน้นที่ผู้เรียน เพื่อทำให้เกิดความตื่นตัว อยากเรียนรู้ มีความพร้อมที่จะเรียนและรับความรู้ใหม่ ๆ รู้จักการประสานความรู้เก่าและใหม่เพื่อประยุกต์ใช้ แก้ปัญหาเป็นเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีกระบวนการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีบรรยากาศการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น รู้จักร่วมมือกันและฝึกความเป็นผู้ใฝ่รู้ตลอดชีวิต (Lifelong learners) **AUN – QA - เกณฑ์คุณภาพที่ 8 ผลผลิต** คุณภาพของบัณฑิตขึ้นอยู่กับคุณภาพของนักศึกษาที่รับเข้าเรียน นั้นหมายความว่า คุณภาพนักศึกษาที่รับเข้ามานั้นเป็นสิ่งสำคัญ จึงควรมีการกำหนด การสื่อสาร และการประกาศนโยบายการรับนักศึกษาเข้าเรียนและเกณฑ์ การรับนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตรอย่างชัดเจนและเป็นปัจจุบัน มีการกำหนดและการประเมินกระบวนการและเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา มีระบบติดตามความก้าวหน้า ผลการศึกษา และการะการเรียนของนักศึกษาที่เพียงพอโดยมีการบันทึกการติดตามความก้าวหน้า ผลการศึกษา และการะการเรียนของนักศึกษาไว้อย่างเป็นระบบ โดยมีการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักศึกษาและดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องหากจำเป็น มีการจัดการให้คำแนะนำทางวิชาการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การแข่งขันของนักศึกษา และการบริการสนับสนุนนักศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนและความรู้ ทักษะและความสามารถในการทำงาน มีการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนผลสำเร็จของคุณภาพการเรียนรู้ของ นักศึกษานั้น ทางสถาบันควรจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และจิตใจที่สามารถ สร้างเสริมการเรียนการสอน การวิจัย รวมถึงสุขสภาวะส่วนบุคคลด้วย **AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 8 ผลผลิต** สถาบันการศึกษาควรติดตามผลสัมฤทธิ์ของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อัตราการสำเร็จการศึกษาและอัตราของการออกกลางคัน ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเรียนจบการศึกษาและการได้งานทำของบัณฑิต ทั้งนี้งานวิจัยก็ถือได้ว่าเป็นผลผลิตที่สำคัญของกระบวนการดังกล่าว นอกจากนี้ ประสิทธิภาพวิจัยของนักศึกษาควรเป็นงานวิจัยที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

IQA – องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์

อาจารย์เป็นปัจจัยป้อนที่สำคัญของการผลิตบัณฑิต ผู้เกี่ยวข้องต้องมีการออกแบบระบบประกันการบริหารและพัฒนาอาจารย์ เพื่อให้ได้อาจารย์ที่มีคุณภาพเหมาะสม มีคุณสมบัติสอดคล้องกับสภาพบริบทปรัชญา วิสัยทัศน์ของสถาบันและของหลักสูตร ส่งเสริมให้อาจารย์มีความรักในองค์กรและการปฏิบัติงานตาม

วิชาชีพ ผู้บริหารต้องมีการกำหนดนโยบาย แผนระยะยาว และ กิจกรรมการดำเนินงาน ตลอดจนการกำกับดูแลและการพัฒนาคุณภาพอาจารย์ การวางระบบประกันคุณภาพอาจารย์ เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ได้ อาจารย์ที่มีคุณสมบัติทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งต้องมีพัฒนาการเพิ่มยิ่งขึ้นด้วยการวางแผนและการลงทุนงบประมาณและทรัพยากรเพื่อให้อัตรากำลัง อาจารย์มีจำนวนเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาที่รับเข้าใน หลักสูตร มีจำนวนอาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางสาขาวิชาของ หลักสูตร และมีประสบการณ์ที่เหมาะสมกับการผลิตบัณฑิต อันสะท้อนจากวุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ความก้าวหน้าในการผลิตผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

สอดคล้องกับ AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 5 คุณภาพบุคลากรสายวิชาการ และเกณฑ์คุณภาพที่ 6 คุณภาพบุคลากรสายสนับสนุน บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุนถือว่าเป็นทรัพยากรการศึกษาที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้เรียน บุคคลเหล่านี้ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในศาสตร์ที่ตนเองสอน มีทักษะและประสบการณ์ที่จะถ่ายทอดความรู้แก่ ผู้เรียนในขอบเขตบริบทการสอนของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำผลการประเมินการสอนมาปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง คุณภาพของสถาบันไม่เพียงแต่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของหลักสูตรเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับคุณภาพ บุคลากรสายวิชาการอีกด้วย คุณภาพบุคลากรสายวิชาการขึ้นอยู่กับคุณวุฒิการศึกษาความเข้าใจ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่สอน รวมถึงจรรยาบรรณที่มีต่อวิชาชีพ บุคลากรสายวิชาการครอบคลุมถึงอาจารย์ที่สอนเต็มเวลาและนอกเวลา และผู้บรรยายพิเศษ นอกจากคุณภาพของบุคลากรสายวิชาแล้วสถาบันต้องกำหนดปริมาณบุคลากรสายวิชาให้เหมาะสม กับความต้องการของผู้เรียนและสถาบัน การวิจัยคือผลผลิตสำคัญจากบุคลากรสายวิชาการ ตามประเภทของงานวิจัย เช่น ผลงานตีพิมพ์ งานที่ปรึกษา โครงการ เงินสนับสนุน เป็นต้น งานวิจัยเหล่านี้ควรตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย

IQA – องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

แม้ทุกหลักสูตรที่สถาบันการศึกษาเปิดสอนต้องผ่านการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมีการปรับปรุงทุก 5 ปี แต่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบในการควบคุมกำกับกับการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง ตามคำอธิบายตัวบ่งชี้ที่ 5.1, 5.2, 5.3 และ 5.4 ดังนี้

IQA – ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 สารของรายวิชาในหลักสูตร แม้ทุกหลักสูตรที่สถาบันการศึกษาเปิดให้บริการต้องผ่านการรับทราบจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ มีการปรับปรุงทุก 5 ปี แต่ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องมีการออกแบบหลักสูตร ควบคุม กำกับกับการจัดทำรายวิชาต่างๆ ให้มีเนื้อหา ที่ทันสมัย ก้าวทันความก้าวหน้าทางวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีการบริหารจัดการ การเปิดรายวิชาต่าง ๆ ทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือกที่เน้นนักศึกษาเป็นสำคัญ โดยสนองความต้องการของนักศึกษาและตลาดแรงงาน สำหรับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาต้องเน้นการพัฒนาทักษะด้านการวิจัยและ การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับการวางระบบ

ผู้สอนในแต่ละรายวิชาโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน เป็นความรู้ที่ทันสมัยของอาจารย์ที่มอบหมายให้สอนในวิชานั้นๆ เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ประสบการณ์ รับการพัฒนาความสามารถจากผู้รู้จริง สำหรับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ การกำหนด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระที่เหมาะสมกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ ลักษณะของนักศึกษา ให้นักศึกษาได้รับโอกาสและการพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์การค้นคว้าอิสระต้องสามารถในการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระตั้งแต่กระบวนการพัฒนาหัวข้อจนถึงการทำวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ การสอบป้องกัน และการเผยแพร่ผลงานวิจัย จนสำเร็จการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21 ต้องเน้นการพัฒนา นักศึกษาให้มีความรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดและได้รับการพัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะทางภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทักษะการทำงานแบบมีส่วนร่วม ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการดูแล สุขภาพ ฯลฯ การเรียนการสอนสมัยใหม่ต้องใช้สื่อเทคโนโลยีและทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและในสถานที่ใดก็ได้ ผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ และสนับสนุนการเรียนรู้ สำหรับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา เทคนิคการสอนจะเน้นการวิจัยเป็นฐาน การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน **ตัวบ่งชี้**

ที่ 5.3 การประเมินผู้เรียน การประเมินนักศึกษามีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ การประเมินผลนักศึกษาเพื่อให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้สอน และนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา (assessment for learning) การประเมินที่ทำให้ นักศึกษาสามารถประเมินตนเองเป็น และมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาวิธีการเรียนของตนเองใหม่ จนเกิดการเรียนรู้ (assessment as learning) และการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่แสดงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (assessment of learning) สำหรับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับการวางระบบประเมิน วิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระที่มี คุณภาพด้วย **IQA – ตัวบ่งชี้ที่ 5.4 ผลการดำเนินงานของหลักสูตร** หมายถึง ร้อยละของผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้การดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ สถาบันอุดมศึกษา หรือแต่ละหลักสูตรมีอิสระในการกำหนดตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ใช้ในการติดตาม ประเมิน และรายงานคุณภาพของหลักสูตรประจำปีของแต่ละหลักสูตรตามบริบท และวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิต

สอดคล้องกับ **AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เกณฑ์คุณภาพที่ 2 โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร เกณฑ์คุณภาพที่ 3 กลยุทธ์การเรียนการสอน เกณฑ์คุณภาพที่ 4 การประเมินผู้เรียน และเกณฑ์คุณภาพที่ 8 ผลผลิต** มีคำอธิบายดังนี้ **AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง** การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (OBE) นี้จะมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ของการเรียนเป็นสำคัญโดยมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และอุปนิสัยในการคิด สิ่งที่ผู้เรียนถูกคาดหวังให้เรียนจะมีการระบุไว้อย่างชัดเจนและแสดงออกมาในรูปของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรเป็นผู้สะท้อนคุณภาพของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรจึงควรยึดผลสำเร็จของผู้เรียนเป็นหลัก การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของ

นิสิตไว้ในหลักสูตรจึงควรนำความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาประกอบด้วย ในการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรพื้้นฐานคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ มหาวิทยาลัยมาพิจารณาให้ตรงกับความต้องการของหลักสูตร โดยการกระตุ้นสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ รู้จักวิธีการเรียนรู้ และสามารถทำให้ตนเองเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การรู้จักพัฒนาทักษะของตนเองทั้งด้านกระบวนการสารสนเทศ ฝึกฝนปฏิบัติให้ทันต่อวิทยาการใหม่ ๆ ทั้งนี้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เหล่านี้ควรถูกกำหนดเข้าไปในรายวิชาต่าง ๆ ตั้งแต่วิชาพื้นฐานทั่วไปจนถึงรายวิชาที่มีความเฉพาะทาง หรือการสร้างทักษะเฉพาะ ตลอดจนวิชาที่เชื่อมโยงสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต **AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 2 โครงสร้าง และเนื้อหาของหลักสูตร** หลักสูตรควรมีความทันสมัยทุกรายวิชาและมีความเชื่อมโยงที่เอื้อประโยชน์ให้แก่กัน เพื่อการนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังโดยมีโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจ ของมหาวิทยาลัย จำนวนรายวิชาในหลักสูตรมีสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างรายวิชาทั่วไปหรือพื้นฐานกับรายวิชาที่สร้างทักษะหรือความเฉพาะทาง มีการจัดเรียงรายวิชาอย่างเป็นระบบจากรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเฉพาะทาง ตลอดจนถึงรายวิชาบูรณาการ โครงการ หรือการศึกษาอิสระ และวิทยานิพนธ์ การจัดโครงสร้างหลักสูตรแสดงถึงทั้งความกว้างและความลึกเชิงวิชาการที่กระจายสู่รายวิชาในหลักสูตร **AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 3 : กลยุทธ์การเรียนการสอน** คณาจารย์ในหลักสูตรพึงร่วมกันพิจารณาและกำหนดกลยุทธ์ของการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนของหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ (Quality learning) ของผู้เรียน กลยุทธ์การเรียนการสอนควรมีหลากหลายตามลักษณะของรายวิชา ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียน เพื่อเกิดความตื่นตัว ความอยากเรียนรู้ มีความพร้อมที่จะเรียนและรับความรู้ใหม่ ๆ รู้จักการประสานความรู้เก่าและใหม่เพื่อประยุกต์ใช้ รู้จักการแก้ปัญหา เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีกระบวนการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อาจารย์ควรสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น ร่วมมือกัน และฝึกความเป็นผู้ใฝ่รู้ตลอดชีวิต (Lifelong learners) **AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 4 การประเมินผู้เรียน** การประเมินผู้เรียนจัดเป็นกลไกที่สำคัญในการจัดการศึกษา ผลลัพธ์การประเมินส่งผลโดยตรงต่ออนาคตของผู้เรียน หลักสูตรพึงมั่นใจได้ว่าผลลัพธ์จากการประเมินสะท้อนให้เห็นได้ทั้งความสำเร็จของผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หลักสูตรพึงพิจารณาความเหมาะสมของเกณฑ์และวิธีการประเมินของแต่ละรายวิชา มีการกำหนดล่วงหน้าก่อนการจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่เหมาะสมให้ผู้เรียนสามารถอุทิศผลการประเมินได้ความชัดเจนของการประเมิน ควรแสดงทั้งเกณฑ์การประเมิน วิธีการประเมิน และช่วงเวลา การประเมิน โดยอย่างน้อยควรครอบคลุมรายละเอียดต่อไปนี้ เกณฑ์และวิธีการประเมินผู้เรียน ควรมีความหลากหลายตามลักษณะวิชา การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยกำหนดอย่างชัดเจนในหลักสูตร และแสดงไว้ในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรนั้น ๆ รวมทั้งมีการระบุน้ำหนักของการประเมินไว้ในรายวิชา ซึ่งต้องเปิดเผยให้ผู้เรียนหรือผู้เกี่ยวข้องรับรู้ได้ โดยสามารถยืนยันความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และความเที่ยงธรรมของเกณฑ์และวิธีการประเมิน ทั้งวิธีการและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินควรมีการพิจารณา ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข ให้มีความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการคิดสร้างแนวทางประเมินใหม่ ๆ ช่วงเวลาของการประเมิน

ครอบคลุมตั้งแต่การรับเข้าศึกษา การติดตามความก้าวหน้าของการเรียน และการประเมินก่อนสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ควรกำหนดช่วงเวลาของการประเมินให้รับรู้ล่วงหน้าและสะท้อนผลการประเมินกลับยังผู้ถูกประเมินเพื่อให้เกิดการแก้ไขและพัฒนา การรับรองผลการประเมิน มีขั้นตอนการดำเนินการที่แสดงไว้อย่างชัดเจนในการพิจารณาและรับรองผลการประเมินที่ได้ โดยเน้นให้เห็นการสรุปผลเพื่อสู่การปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป **AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 8 ผลผลิต** ในการประเมินระบบการประกันคุณภาพนั้น สถาบันการศึกษาไม่เพียงแต่ประเมินคุณภาพของกระบวนการเท่านั้น แต่ต้องประเมินคุณภาพของผลผลิตและคุณภาพของบัณฑิตด้วยในการประเมินคุณภาพของบัณฑิตนั้น สถาบันการศึกษาควรติดตามผลสัมฤทธิ์ของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อัตราความสำเร็จการศึกษาและอัตราของการออกกลางคัน ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเรียนจบการศึกษา และการได้งานทำของบัณฑิต ทั้งนี้งานวิจัยก็ถือว่าเป็นผลผลิตที่สำคัญของกระบวนการดังกล่าว นอกจากนี้ ประเภทงานวิจัยของนักศึกษาควรเป็นงานวิจัยที่ตอบโจทย์ความต้องการและความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักสูตรและคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรในการวิเคราะห์เพื่อการวางแผนนโยบายการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

IQA – องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ในการดำเนินการบริหารหลักสูตร ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ความพร้อมทางกายภาพ ความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมด้านเทคโนโลยีความพร้อมด้านการให้บริการ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องทำวิจัย อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด การบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ Wifi และอื่นๆ รวมทั้งการบำรุงรักษาที่ ส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยพิจารณาร่วมกับผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์

สอดคล้องกับ AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 7 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

โดยทรัพยากรทางกายภาพ ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์ เพียงพอทันสมัย พร้อมใช้งาน และมีประสิทธิภาพ ห้องสมุดดิจิทัลที่ตอบสนองความต้องการของและนักศึกษาบุคลากร มีโครงสร้างพื้นฐานเครือข่ายที่เข้าถึงได้ ซึ่งช่วยให้ชุมชนวิทยาเขตสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสอน การวิจัยบริการและการบริหารงาน มีการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และความปลอดภัยและการเข้าถึงสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทางมหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการแสดงกายภาพสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจที่เป็น เอื้อต่อการศึกษา การวิจัย และคุณภาพชีวิตส่วนตัว เจ้าหน้าที่สนับสนุนการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวก และประเมินเพื่อให้มั่นใจว่าทักษะของตนยังคงอยู่ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ เทคโนโลยีสารสนเทศและบริการนักศึกษา อยู่ภายใต้การประเมินและการเพิ่มประสิทธิภาพ

AUN-QA เกณฑ์คุณภาพที่ 6 คุณภาพบุคลากรสายสนับสนุน บุคลากรสายสนับสนุนมีความสำคัญในการช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่บุคลากรสายสนับสนุนต้องมีคุณสมบัติเหมาะสมตรงกับงาน มีความสามารถ และมีจำนวนที่เพียงพอ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยต่างๆ มีเป้าหมายในการใช้ AUN-QA เพื่อการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร มากกว่าการได้รับการรับรองคุณภาพจากเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน การใช้ AUN-QA ทำให้อาจารย์ใช้หลักการของการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์และวงจรคุณภาพในการจัดการศึกษามากขึ้น ผู้บริหารทุกระดับส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา แต่ความเข้าใจและการสนับสนุนที่จำเป็นในด้านคุณภาพจากผู้บริหารและอาจารย์ยังอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่เชื่อว่าระบบ AUN-QA ในประเทศไทยมีความเหมาะสมต่อการใช้งานกับหลักสูตรในมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของหลักสูตรในระดับสากล การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการของการจัดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์ AUN-QA และบทบาทหน้าที่ของทุกภาคส่วนในมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง เห็นความจำเป็นและปฏิบัติโดยการนำเกณฑ์ สารของ AUN-QA ไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ประโยชน์

ในทรรศนะของผู้เขียนมีความเห็นว่า ทั้งการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หรือการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษานั้นๆ หากในอนาคตมีการปรับใช้การประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ของโลก ประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มเติมนอกเหนือจากการการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตร คือ

1. ได้รับความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มอาเซียน เนื่องจากหลักสูตรได้มาตรฐานเทียบเคียงเกณฑ์คุณภาพการศึกษาระดับอาเซียน
2. ได้นักศึกษาในกลุ่มอาเซียนในระดับที่มีคุณภาพเข้ามาเรียนมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจาก AUN-QA ใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์รวมถึงการตลาดที่จะหานักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อ
3. ได้แนวทางและสามารถพัฒนาหลักสูตรที่ทันสมัย ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้ประกอบการ องค์กร รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. หลักสูตรได้รับการรับรองจากระบบประกันคุณภาพที่ได้ยอมรับจากระบบนานาชาติ ได้การรับรองคุณภาพหรือได้ประกาศนียบัตรจากเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (Certificate) ได้การยอมรับ มีความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้นในระดับประเทศและระดับนานาชาติ
5. ความได้เปรียบในการแข่งขันระดับสากล และ/หรือ ในประเทศ อย่างยั่งยืน (Sustainability)

6. ได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาต่างประเทศได้หลากหลายง่ายขึ้น เช่น การสร้างโปรแกรมแลกเปลี่ยนนักศึกษา การเทียบโอนรายวิชา การสร้างหลักสูตรร่วม เป็นต้น

7. แนวทางในการพัฒนาความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย มีเกิดขึ้นสำหรับอาจารย์ นำสู่การเกิดนวัตกรรมใหม่

8. บัณฑิตมีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้จ้างงาน หรือแนวทางสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ เพราะนักศึกษาได้รับการพัฒนาที่ทันสมัยสู่โลกาภิวัตน์

การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ AUN-QA

บริบทของโลกในอนาคตที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและหลากหลายมิติ นำมาสู่ความท้าทายของทุกองค์กรที่ต้องปรับตัวให้เท่าทัน ทั้งนี้หากจะเข้าสู่การประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน สู่องค์กรที่ทันสมัยจึงเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อม โดยเริ่มใช้ระบบการเรียนรู้ใหม่ ดังนี้

1. มุ่งเป้าให้จัดการศึกษาแบบเสริมสร้างความรู้ด้านผลลัพธ์ (Outcome- Based Education : OBE)

2. ปรับทัศนคติ ผู้บริหาร คณะ ภาควิชา สาขา อาจารย์ และปรับพฤติกรรมของคนและวัฒนธรรมองค์กร

3. จัดสรรงบประมาณ แผนการฝึกอบรม ให้อยู่ระดับศักยภาพพนักงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อขับเคลื่อนและตอบโจทย์ขององค์กรได้

4. การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษา

5. สร้างทีมงานในการสื่อสารและการประสานผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

6. ธรรมชาติของแต่ละสถานศึกษา บริบท ชุมชน ต้องก้าวทันนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย การยึดหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมหาวิทยาลัยต้องสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน เนื่องจากคนในชุมชนเป็นเจ้าของพื้นที่ เป็นผู้ควบคุมดูแลและสามารถรักษาสภาพแวดล้อมให้คงเดิมควบคู่กันไปด้วย เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เมื่อความเจริญต่างๆ กระจายเข้าสู่ภูมิภาคแล้วก็สามารถดึงดูดนักศึกษาทั้งชาวไทยและต่างชาติได้

7. ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรสองภาษาหรือหลักสูตรนานาชาติ แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการ การเรียนรู้ร่วมกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) เสริมสร้างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่ช่วยให้นักศึกษามีโอกาสในการประยุกต์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ทักษะขั้นสูงในการทำงาน และทักษะเฉพาะที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ได้รู้จักแก่นแท้ของชีวิตการทำงาน

8. เตรียมบุคลากรให้มีสมรรถนะทางด้านภาษาต่างประเทศ อาทิ ทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะภาษาจีน ในระดับที่สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างผู้รับบริการและผู้ขอรับบริการ ในการแสวงหาความร่วมมือ ความรู้การเจรจาต่อรอง และสร้างความสัมพันธ์อันดี

สรุป

โดยสรุป การประกันคุณภาพการศึกษาถือเป็นกลไกที่นำมาใช้ในการตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยตามสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่กำหนดไว้ การประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบทานความสอดคล้องระหว่างการจัดการศึกษาที่หลักสูตรดำเนินการในแต่ละปี ส่วนสาระของเกณฑ์ AUN-QA คือการให้ข้อเสนอแนะแก่หลักสูตรที่รับการประเมิน เพื่อการพัฒนาปรับปรุงต่อไป ใช้เพื่อการกำกับ ดูแลและพัฒนาให้แต่ละหลักสูตรมีการพัฒนา ระบบ AUN-QA นั้นถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้สามารถได้รับข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นอย่างมากในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา หลักสูตรระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยที่ใช้เกณฑ์ AUN-QA ในการประกันคุณภาพการศึกษามีเป้าประสงค์หลักเพื่อการพัฒนาปรับปรุง และกำกับดูแลคุณภาพการจัดการศึกษาของตน ส่วนการขอรับการประเมินภายนอกเพื่อรับรองคุณภาพ และเพื่อให้ได้ประกาศนียบัตรจากเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน อาจจะเป็นเป้าหมายหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของแต่ละหลักสูตร เพื่อที่จะให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของหลักสูตรในระดับสากล สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีการของการจัดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์ AUN-QA และบทบาทหน้าที่ของทุกภาคส่วนในมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อสำเร็จตามที่คาดหวังคือเมื่อจบการศึกษาแล้วได้บัณฑิตที่มีคุณภาพ สร้างปัญญาให้กับสังคม ประยุกต์ความรู้ที่เป็นประโยชน์บนพื้นฐานคุณธรรมจริยธรรม ฉะนั้นการติดตามตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานจึงต้องมีระบบประกันคุณภาพ โดยเฉพาะท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ที่ยังไม่สิ้นสุด จึงต้องทบทวน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การปรับตัวของรูปแบบการเรียนการสอนในรูปแบบ ออนไลน์ การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์ออกมาในรูปแบบต่างๆ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ส่งเสริมการศึกษาและการทำวิจัย ออกแบบกิจกรรมรูปแบบใหม่ๆ ให้การเรียนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ที่โรงเรียนกับการเรียนผ่านหน้าจอที่บ้าน ยังคงมีประสิทธิภาพ หรือสามารถใช้โอกาสนี้ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อะไรได้มากกว่าเดิม การจัดการเรียนการสอนยังดำเนินต่อไปได้ควบคู่กับการเรียนเชิงวิชาการ โดยยังคงให้นักเรียนมีส่วนร่วมสร้างสรรค์และนำกิจกรรมได้ตามเดิม เช่น การใช้แอปพลิเคชันหรือการประยุกต์ใช้โปรแกรมต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการทำให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียม

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง AUN-QA และ IOA

เกณฑ์ AUN-QA	องค์ประกอบ และ ตัวบ่งชี้ IOA	องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน	องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต	องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา	องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์	องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน	องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้
1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (1.1 -1.3)			2.1, 2.2			5.1, 5.2, 5.3, 5.4	
2. โครงสร้างและเนื้อหาของ หลักสูตร (3.1 – 3.3)						5.1, 5.2, 5.3, 5.4	
3. กลยุทธ์ในการเรียนการสอน (4.1 -4.3)				3.2, 3.3		5.1, 5.2, 5.3, 5.4	
4. การประเมินผู้เรียน (5.1 – 5.5)						5.3, 5.4	
5. คุณภาพของบุคลากรสาย วิชาการ (6.1 – 6.7)					4.1, 4.2, 4.3		
6. คุณภาพของบุคลากรสาย สนับสนุน (8.1 -8.5)							6.1
7. โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก (9.1 – 9.5)							6.1
8. ผลผลิต (11.1 – 11.5)			2.1, 2.2	3.2, 3.3		5.3	

เอกสารอ้างอิง

- กัญญดา อนุวงศ์, อาจรี ศุภสุธิกุล, วัยทุมน์ อยู่ในศีล และกรัณท์รัตน์ สุนทรพันธ์. (2561). ความคิดเห็นและการปฏิบัติของคณาจารย์ในการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) ระดับหลักสูตรในประเทศไทย. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา* (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) (10) 2.
- กัญญดา อนุวงศ์, อาจรี ศุภสุธิกุล, วัยทุมน์ อยู่ในศีล. (2563). มโนทัศน์ที่ (อาจจะ) คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-QA) ระดับหลักสูตร. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*. (10), 2.
- คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา. (2558). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557*. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- คณะกรรมการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน. (2562). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2562*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562, 1 พฤษภาคม). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก. หน้า 51.
- สำนักงานเลขาธิการที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. (2558). รายงานการประชุมสามัญ ทปอ. ครั้งที่ 2/2558 วันที่ 26 เมษายน 2558 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
- ASEAN University Network. 2020. Guide to AUN-QA Assessment at Programme Level Version 4.0. ASEAN University Network: Chulalongkorn University.
- Danielson, Scott. (2016). Comparison of AUN-QA and ABET Accreditation. ASSE 123rd Annual. Conference and Exposition. New Orlean, LA